

## Klasa czwarta - problemy i szanse dziecka – informacje dla rodziców uczniów klasy trzeciej

Już niedługo zakończy się rok szkolny, a z nim pierwszy etap nauki dzieci z klasy trzeciej. Pamiętamy jak niedawno wielkim przeżyciem dla całej rodziny, a przede wszystkim dla „świeżo upieczonych” pierwszoklasistów były początki nauki szkolnej. Niektórzy w tym początkowym okresie przeżywali pewne kłopoty, które przy wsparciu rodziców i nauczycieli minęły bezpowrotnie.

Przejście ucznia z klasy trzeciej do czwartej nazywany jest w edukacji zmianą etapu edukacyjnego i jest również dużym wydarzeniem w życiu każdego dziecka. Zmienia się sposób nauczania i jego organizacja. Inne są wymagania, ocenianie, otoczenie i nauczyciele. Dlatego też zdarza się, że pierwsze dni w klasie czwartej przynoszą niepokój zarówno u dzieci jak i u rodziców.

**Zmiany w organizacji nauki związane z przejściem do klasy czwartej** polegają głównie na tym, że:

- zmienia się wychowawca klasy,
- zaczyna się podział na przedmioty,
- zwiększa się grono nauczycieli uczących w danej klasie,
- na każdym przedmiocie obowiązuje określony Przedmiotowy System Oceniania,
- w każdej szkole na tym etapie obowiązuje system ocen w skali 1-6,
- lekcje odbywają się w różnych salach lekcyjnych,
- zwiększa się liczba godzin lekcyjnych w planie lekcji,
- dziecku przybywa obowiązków,
- wyniki nauczania porównuje się poprzez średnie ocen.

### **Charakterystyka ucznia gotowego do podjęcia nauki w klasie czwartej:**

- potrafi uważnie słuchać i wypowiadać swoje zdanie, uzasadniając je rzeczowymi argumentami,
- potrafi płynnie czytać, rozumie czytany tekst,
- pisze czytelnie, poprawnie – zgodnie z poznanymi zasadami ortograficznymi,
- oblicza w pamięci sprawnie i poprawnie w zakresie 100 (dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie),
- samodzielnie odrabia zadania domowe,
- samodzielnie się uczy, przygotowuje do zajęć,
- jest odpowiedzialny za własną naukę, zachowanie.

Jednak rzadko nasz trzecioklasista posiada wszystkie wymienione cechy.

### **Jakie mogą być przyczyny kłopotów?**

Często bywa tak, że dzieci w klasach młodszych, a przynajmniej w początkowym okresie uczą się, bo interesuje je wszystko co wiąże się ze szkołą, a także dlatego, że chcą się przypodobać swojej pani, która jest dla nich niekwestionowanym autorytetem. Wynika to z tego, że większość zajęć dydaktycznych dzieci mają z jedną nauczycielką, która bardzo dobrze zna swoich uczniów i stara się dostosowywać wymagania do ich możliwości, tak by każdy z nich mógł osiągnąć sukces, a w przypadku trudności pomaga na bieżąco w ich pokonywaniu.

W klasie IV każdego przedmiotu uczą inni nauczyciele, którzy różnią się między sobą sposobem bycia, wymaganiami. Może to wpłynąć na osiągnięcia niektórych dzieci, szczególnie tych mniej odpornych na stres. Musi upłynąć więc trochę czasu zanim nauczyciele i uczniowie poznają się wzajemnie i nabiorą do siebie zaufania. Ważne są więc w tym okresie częste rozmowy rodziców z dziećmi nie tylko na temat osiągnięć czy stopni, jakie otrzymały, ale też tego co było na lekcjach, jak radziły sobie w różnych sytuacjach, jakie przynosi codzienny pobyt w szkole. Mądre rozmowy wspierające dziecko, z pewnością pomogą mu w nabraniu pewności siebie i szybkim zaaklimatyzowaniu się w nowym dla niego środowisku.

Rodzice powinni pamiętać o tym, by w czasie tych rozmów unikać krytykowania nauczycieli, gdyż często bywa tak, że dziecko przestraszone nową dla siebie sytuacją, z którą nie zawsze może sobie od razu poradzić, pewne zdarzenia wyolbrzymia.

Trudno jest więc obiektywnie w domu ustalić przebieg wydarzeń, a negatywny obraz nauczyciela, jaki może wtedy powstać, poparty autorytetem rodziców, może utrudniać dziecku normalne funkcjonowanie w szkole.

Początek klasy IV to również trudny okres dla dzieci ze względu na zmiany zachodzące w ich rozwoju. Wchodzą one bowiem w okres dojrzewania (zwłaszcza dziewczynki), stają się podatne na gwałtowne zmiany nastroju i przykre doznania emocjonalne. Rodzice powinni też uważnie obserwować grono kolegów i koleżanek swoich dzieci. Mogą dyskretnie, bez narzucania, zainteresować ich tymi rówieśnikami, których wpływ byłby szczególnie korzystny. Dotyczy to zwłaszcza rówieśników przejawiających zainteresowania, które mogą być przez nich naśladowane. Ważne jest też, by umiały nawiązywać i podtrzymywać pozytywne stosunki z otaczającymi ich ludźmi, gdyż dzięki temu staną się bardziej odporne na różne codzienne przykrości i niepowodzenia.

### **Jak rodzice mogą pomóc dzieciom w łagodnym przejściu z klasy trzeciej do czwartej?**

- Aby ułatwić start dziecku w czwartej klasie należy pomóc mu w uzupełnieniu braków w wiadomościach i umiejętnościach szkolnych. Wszelkie luki w wiedzy i umiejętnościach będą powodowały trudności w przyswojeniu nowego materiału.
- Warto ustalić z dzieckiem system odrabiania lekcji – dobrze jest, gdy dziecko odrabia lekcje tego dnia gdy są zadane.
- Należy zachęcać dziecko do czytania dłuższych tekstów i wskazywania w nich najistotniejszych informacji. Będzie to pomoc w nauce przyrody, historii, języka polskiego.
- Na początku roku szkolnego można przygotować z dzieckiem plan lekcji z zaznaczonymi salami. Sporządzić listę nauczycieli uczących poszczególnych przedmiotów.
- W celu wdrażania systematyczności warto jest kontrolować zeszyty, a zwłaszcza odrabianie prac domowych.
- Należy rozmawiać z dzieckiem o bieżącej sytuacji dotyczącej nauki oraz kontaktów rówieśniczych. Rozmowy wspierające pomogą dziecku w nabraniu pewności siebie i odnalezieniu się w nowej rzeczywistości szkolnej.
- Kiedy dziecko oswoi się z nową sytuacją należy stopniowo przyzwyczajać go do coraz większej samodzielności i dyskretnie obserwować jak sobie radzi. Ważne jest też aby pozwolić dziecku ponieść odpowiedzialność za ewentualne niedociągnięcia i porażki.

Należy jednak pamiętać, że drugi etap edukacyjny to nie tylko trudności, to również ogromna szansa dla dziecka. Bywa, że już od najmłodszych lat dziecko przejawia zdolności w określonej dziedzinie. Podczas kształcenia zintegrowanego niekiedy trudno jest mu zaprezentować swoje umiejętności. Często te szczególne zdolności nie są jeszcze uświadomione czy odkryte. W klasie czwartej jest szansa na ujawnienie talentów. Dzieci są bardziej samodzielne i mają szansę na wykazanie się większą inicjatywą, często ujawniają się zdolności organizacyjne, talenty sportowe czy informatyczne. Ponadto w klasach starszych w trakcie nauki poszczególnych przedmiotów uczniowie odkrywają zainteresowania konkretnymi dziedzinami nauki i świetnie się realizują np. podczas lekcji historii, przyrody, biologii czy geografii. Na dalszy plan schodzą trudności np. w kształtnym pisaniu czy ortografii. Dziecko nabiera wiary we własne możliwości, zaczyna rozumieć, że nie musi być dobre we wszystkim. Pewności dodaje mu fakt, że osiąga sukcesy w określonej sferze.

Rolą rodziców i nauczycieli jest wspieranie dziecka w rozwijaniu pasji i zainteresowań oraz stawianie wymagań zachęcających do rozwoju, ale na miarę jego możliwości

Literatura:

Balińska H.( red): Moje dziecko – dobry uczeń. WSiP, Warszawa 1984

Mendel M.: Rodzice i szkoła. Jak współuczestniczyć w edukacji dzieci? Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 1998

Smoczeńska A., Półtorak M.: Pokonujemy II i III próg szkolny, Wychowawca- 2014

<https://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU4871>